

# ЧОРНОБИЛЬСЬКА ТАНЯ

**Важко знайти в нас людину, якій й не було відоме ім'я Тані - юної розвідниці, що залишилася до останньої миті свого короткого життя вірною Радянській Батьківщині, - Зої Космодем'янській.**

Якось від свого товариша довідався, що й у Чорнобилі теж жила дівчина, що повторила в роки Великої Вітчизняної війни подвиг Тані. Бачив він і скульптуру, що присвячена саме цій дівчині.

І от переді мною на постаменті зовсім юне дівчисько, яке немов тільки-но вийшло на прогулянку в ліс. Замріяні очі, босі ноги на прогрітому сонцем валуні, струнка дівоча фігура, товста, лише до половини заплетена коса. У променях сонця, що пробиваються через кроки дерев, уся вона немов сіяє якимсь внутрішнім щастям.

І це ніжне, тендітне створення - партизанка? Чесно говорячи, не просто уявити собі це. Але біля самого валуна чітко турботливою рукою висаджені квіти - видно, добру пам'ять залишила про себе ця дівчинка.

Стоїть ця скульптура у тіні пишних дерев поруч зі школою № 2 у м. Чорнобилі, де зараз розташовано ДП "Спеціалізована будівельна компанія", якоюсь мірою, напевно, це символічно: адже залишилася вона навечно школяркою.

Не може бути, щоб не знав про неї хто-небудь із працюючих зараз у приміщенні школи, адже за квітами ж хтось доглядає? Запитую про неї. На жаль, більшість нічого сказати не може. Дивно, але чомусь саме літні люди дещо знають, хоча вони і не жили в цих краях до аварії. Поступово дещо вичальовується. Так, це саме та дівчинка-партизанка, відважний зв'язківець, що приносила партизанам у ліси Полісся важливі розвідувальні дані. А квіти? "А, так це Федора Іванівна. Ми її зараз пошукаємо".

От і Федора Іванівна Петенок. Вона раніш жила в Чорнобилі, поруч зі школою по вул. Червоноармійській, 25. Вік не зробив її байдужою до навколишнього, навіть до того, що, начебто б, не стосується її особисто. Пам'ять - це повага до минулого, не може бути без нього людини. З якою образою і майже зі сльозами розповідає вона про те, як зовсім ще молода дівчина - комсомольська активістка - норовить обігти її подалі, аби уникнути розмови про її однолітку Таню. Видно, дуже вже не хочеться їй розпоршувати свою енергію на таке абстрактне поняття як Пам'ять. Обходить вона, напевно, і без неї.

А от Федора Іванівна обійтися не може. Важко уявити собі халепи пам'ятника чорнобильській Тані після аварії. Кажуть, виявився він у якійсь майстерні, немов ховали його від стороннього погляду в глибокому підпіллі. Потім не без

турбот Федори Іванівни привезли ближче до людей, у двір школи. Отож і живе зараз Таня серед квітів і густих дерев, живе серед людей, - які не мислять життя без пам'яті про тих, кому вони життям своїм зобов'язані. І дуже хочеться Федорі Іванівні, щоб знали люди про Таню.

Але чому ж саме в Чорнобилі, де самовідданість і мужність людей є нормою поведіння, практично ніхто не знає про самовідданість і мужність цього простого дівчиська? Не до лиця нам така ущербність пам'яті. Навіть у музеї, розташованому в будинку колишнього військкомату по вул. Леніна, 26, вдалося прочитати лише одну коротку фразу під фотографією обеліска з маленькою дівочою фотокарткою: "Обеліск у с. Ладижичах на могилі Паші Осидач - відважної партизанки, що загинула від рук фашистів у 1943 р."

Скромно, занадто скромно! Погодьтеся, така скромність не прикрашає нас. Ми просто зобов'язані знати про коротке, але світле життя цієї дівчинки якнайбільше. Ця юна партизанка ввійшла в легенду. Різні люди по різному розповідають про неї, приводять різні подробиці з її життя.

Народилася Паша Осидач у с. Ладижичі. Її сестра після аварії була евакуйована, здається, в с. Сукачі Іванківського району. Говорять, що і мати її жива, але не знають, де вона зараз - Паша була зв'язковою в партизанів, що розташовувалися в Брагінському районі Білорусі. От туди і несла вона своє останнє повідомлення, заплетене в косу. Там, біля Котичева, її і схопили фашисти. Довго мучили, знущалися і закопали живцем у землю.

Це легенда. Можливо, не усе в ній точно. Але в головному єдині усі: це зовсім ще юне створіння виявило справжню мужність, самовідданість, пожертвувало заради загальної перемоги над ворогом найдорожчим, що належало їй особисто - своїм тільки-но розквітаючим життям.

Докором для усіх нас, і тих, хто жив до аварії в м. Чорнобилі, і тих, хто працював або працює тут зараз, є те, що ця дівчинка, ця чорнобильська Таня, зараз фактично забута. Зробимо ж усе можливе, щоб загладити свою провину перед нею. Усі разом ми зможемо це зробити, і низький уклін Федорі Іванівні, що не побажала змиритися з провалами в нашій пам'яті!

**Георгій ЛЕПІН.**